

# Jemis

## Nauəuə iətəm Jemis təmətei

### Nəghatiən əkuəkır rəha nauəuə u Jemis

**?Pəh təmətei nauəuə u?** Jemis, u in nəuətəha Iesu, in təmətei nauəuə u. In iətəmi asoli rəha niməfaki əpəha Jerusiləm.

**?Təmətei tətuvən kəm pəh?** Jemis təmətei nauəuə u tətuvən kəm nətəm Isrel nətəm kəutəhatətə e Iesu Kristo motatig e nitəni pisin min rəha Nanihluə\* min.

**?Natigiən təhro lanu nian təmətei?** Nətəmi asoli min rəha nətəm Isrel kəmotohamu Stipin, uərisig kotol noliən tərəh min e niməfaki min əpəha Jerusiləm. Kəni nətəmi tepət nətəm kəutəhatətə e Iesu kəməhiet əha Jerusiləm məhuvən ikin pisin pisin min. Mətəu kəutatig e nian əskasik min tepət.

**?Təmətei nauəuə u o nak?** Jemis təmətei nauəuə u mətəu-inu nətəmimi nəuvein kəutol nərahian kəm nətəmimi rəha niməfaki, kəni nəfaki min kəutatig e nian əskasik min. Kəni Jemis tolkeikei məmə otəfəri nətəligiən rəhalah. Kəni nati kəti min, in molkeikei məmə otəgətun ilah e nəukəti nəhatətəiən iətəm təhruahru. Nian iətəmimi kəti tətəhatətə pəhriən e Iesu Kristo, kəni rəhan noliən tərəh min kəutəuhlin məhuva motəuvır. Tətəpəh noliən tərəh min, kəni matol noliən təuvır min.

---

\* : Nanihluə, Ianihluə – Afin-to e tiksineri.

### *Jemis təmāni təuvir kəm lah*

<sup>1</sup> Iəu Jemis, iəu slef rəha Uhgīn mīne Iesu Krīsto, Iərmānīg rəhatah. Iətāni təuvir kəm tēmāh nəuaniləuīs mīn rəha Isrel u tueləf nətəm nəutəhatətə e Iesu, nətəm nəmohiet məutatīg ikīn mīn rəfin e nəhue niftāni.

### *Nəhatətəiən mīne neinatīgīən*

<sup>2</sup> Piak mīn mīne nəuvīnīk mīn. Nīan nərahīən pišin pišin mīn kəhuva e rəhatəmāh nəmiəgəhīən, kəni oteh natimnati mīn əha təhmen e natimnati iətəm nikitəmāh tətəgiən pik əmə lan.

<sup>3</sup> Kəni nikitəmāh tətəgiən əmə mətəu-inu, itəmāh nəkotəhrun məmə nīan nərahīən mīn kautələs pikin rəhatəmāh nəhatətəiən e Uhgīn, kəni nīan nautol win lan, ilah okotol məmə nəkotəhrun nəhtul əskasīkiən nəuvetīn mīn.

<sup>4</sup> Kəni nīan onəkotəhtul əskasīk e nərahīən mīn əha, kəni onəkəhuva motəskasīk e nəhatətəiən, kəni nikitəmāh timəhtə, nolīən mīn mīne nətəligīən mīn rəfin rəhatəmāh okotəhruahru motəsanən, kəni nəkotaskəlīm nolīən təuvir mīn rəfin.

<sup>5</sup> Nəmə itəmāh kəti, rəhan neinatīgīən təsəhmenīən, kəni tolkeikei məmə in otəhrun natimnati mīn iətəm Uhgīn tolkeikei məmə otol, pəh in tətəpuəh lan o Uhgīn, kəni Uhgīn otəfən kəm in e nīkin agīən. Uhgīn tətəfən natimnati mīn kəm nətəmimi rəfin e nīkin agīən, kəni məsagət rəkisīən e lah o nati kəutətapuəh ohni.

<sup>6</sup> Nīan iətəmi kəti in tətəpuəh o Uhgīn lanəha, in otəkeikei məhatətə lan, kəni rəhan nətəligīən otəsoliən keiu. Mətəu iətəmi rəhan nətəligīən keiu,

---

**1:1** Mat 13:55; Uək 15:13; Kəl 1:19; 1Pitə 1:1

**1:2** Rom 5:3-5

**1:3** 1Pitə 1:7

rəhan nətəligiən tətən əpnəpən əmə, in təhmen e peau-peau min əpəha itəhi nımətəgi tatos ilah.

<sup>7</sup> Nəmə təhro nikin tətəhti məmə lərmənig otəfən nati kəti kəm in, mətəu kəpə, otəsosiən.

<sup>8</sup> İətəmimi iətəm tatos nətəligiən keiu lanəha, ko təsəhtul əskasikiən e nati kəti iətəm nikin tətəhti məmə otol.

<sup>9</sup> Piatah kəti uəha in tanpən-tanpən əmə, kəni rəhan nautə tikə, nikin otəkeikei magiən mətəu-inu in iətəmi asoli e nəhmti Uhgın.

<sup>10</sup> Kəni pəh iətəmi u rəhan nautə tepət, nikin tagiən min o nati u in təhrun məmə in nıpəhriənən, məmə Uhgın otosiahu, mətəu-inu in təhmen e nəuginigi iətəm otəpanikə.

<sup>11</sup> Nian mıtıgar tətəri, nəpiəpəiən rəhan tepət pik, kəni təhgi nəuginigi taukei məmei, kəni rəhan nəuviriən təmikə. Təhmen əmə e nətəmimi rəhalah nautə tepət. Nian kautol rəhalah uək min maautos nautə tepət lan, kəni ilah min okəpanohkə.

<sup>12</sup> İətəmimi iətəm tətəhtul əskasik nian nərahien tətəva e rəhan nəmiəgəhiən, in tətətig e nəuviriən pəhriən, mətəu-inu, nian tınol win e nərahien min əha, kəni Uhgın otəfən rəhan nətəouiən kəm in, inu nəmiəgəhiən itulın. Uhgın təməni əskasik rəkis məmə nəmiəgəhiən itulın u, in rəha nətəmimi nətəm kotolkeikei in.

<sup>13</sup> Nian nati kəti tatiuvi=pən iətəmi kəti məmə in otol təfagə tərəh, ko in təsəniən məmə Uhgın tətəfən-əfən kəm in o nolien təfagə tərəh min, mətəu-inu ko nati kəti təsiuvi-pəniən nətəligiən rəha Uhgın məmə in otol təfagə tərəh, kəni Uhgın təsəfən-əfəniən təfagə tərəh kəm iətəmimi.

14 Mətəu nətəligiən tərəh rəha iətəmimi aru əmə, in tətəfən-əfən kəm in, kəni matiuvi=pən in məmə in otatətəlig lan.

15 Nətəligiən tərəh tətəuə e təfagə tərəh, kəni nian təfagə tərəh tinuva minəpət, kəni tətəuə e nımisiən.

16 Piak mın mine nəuvinik mın nətəm iəkolkeikei pik itəmäh. Sotegəhaniən məmə iətəmi kəti oteiuə e təmah məmə Uhgın in iətəmi rəha nəfən-əfəniən kəm nətəmimi o noliən təfagə tərəh.

17 Natimnati təuvir mın rəfin mine natimnati rəfin iətəm kotəhruahru, kautsipən əmə o Uhgın. In təsol pisinien kəti. Nian rəfin tatol təuvir kəm tah. In təsəhmeniən e nəhagəhagiən mın iətəm in təmol əpəha ilis e neai.† İlah kəutaliuək e neai, kəni nian kəti kotasiə, nian kəti kəsotasiəiən. Mətəu Uhgın təhmen əmə nian rəfin.

18 Kəni e rəhan əmə nətəligiən, Uhgın təmitəpın itah məmə kəməhuva nenətin mın nian kəmotəhatətə e nəghatiən pəhriən rəhan. In təmol lanəha məmə e nətəmimi rəfin nətəm təmol, kitah kəmotəupən məhuva rəhan pisin əmə.

### *Ətəlig lan kəni mol nəghatiən rəha Uhgın*

19 Piak mın mine nəuvinik mın nətəm iəkolkeikei pik itəmäh. Nikitəmäh otəkeikei mətəhti nəghatiən u. Pəh itəmäh kətiəh kətiəh onəkotəkeikei motətəlig vi nian nətəmimi kəutəghati, mətəu onəsotəuit-auit pikien o nəghatiən, sotolien məmə niəməha tatol uəhai əmə itəmäh,

20 mətəu-inu nian niəməha tatol iətəmi kəti, niəməha u, təsəuəiən e nəuan iətəm təhruahru Uhgın tolkeikei.

---

† **1:17** Nəghatiən u “nəhagəhagiən mın” tətəghati e mitigar, mine məuig, mine məhau mın. **1:18** Jon 1:13 **1:20** Pri 7:9

21 Otərəkin rəkis noliən mın rəfin iətəm tamikmik, mine təfagə tərəh mın u kotepət e nəmiəgəhiən rəhatəmāh. Uhgın təmələhu=pən rəhan nəghatiən e nikitəmāh, kəni nəghatiən əha rəhan təhrun nosmiəgəhiən itəmāh. Kəni təuvir məmə nəkotosiahu rəhatəmāh nətəligiən, kəni motətəlig vivi e nəghatiən u.

22 Sotətəligiən əmə e nəghatiən rəha Uhgın, mətəu otətəlig lan kəni motol nati nak iətəm tətəni. Okəmā nautətəlig məsotoliən nəghatiən u, kəni nauteiuə aru əmə e təmāh məmə nəutəfaki pəhriən.

23 Iətəm tətətəu kəni məsoliən nəghatiən u, in təhmen=pən e iətəmimi iətəm tətəsəl=pən vivi e kilas materuh narmin,

24 kəni nian tineruh rəkis magim, malu mın uəhai əmə məmə nəhmtin təhro lanu.

25 Mətəu iətəmimi iətəm tətəsəl=pən əskasik e lou iətəm təhruahru agin u tatitis nətəmimi,‡ matol e nian mın rəfin, məsaluiən nati iətəm təmətəu, mətəu in tatol, in otətətig e nəuviriən pəhriən nian in tatol lanəha.

26 Nəmə iətəmi kəti nikin təhti məmə in tatitəu=pən vivi noliən mın rəha nəfakiən, mətəu tətəghati=pən əmə, təruru naskəlimiən rəhan nəghatiən, kəni rəhan noliən mın rəha nəfakiən in nati əpnəpin əmə. In tətəiuə aru əmə lan məmə rəhan noliən rəha nəfakiən in təuvir agin.

---

**1:22** Mat 7:24-26; Rom 2:13      ‡ **1:25** Nəghatiən u, “lou iətəm təhruahru agin u tatitis nətəmimi,” tətəghati e suaru rəha nəhatətəiən məmə iətəmi kəti otuva məhruahru e nəhmti Uhgın. Kəni nəmə iətəmi kəti tətətəu=pən suaru əha, Uhgın tatitis in e nəsanəniən rəha təfagə tərəh, kəni tatitis in e nalpiniən iətəm in təkeikei mos. Afin-to Kəl 5:13-14.      **1:25** Rom 8:2; Jem 2:12

<sup>27</sup> Noliän min rəha nəfakiän iätəm rəhatah Tatə Uhgın tateruh məmə in təhruahru vivi kəni nərahiän tikə lanko lanu: iəfaki kəti təkeikei materuh vivi kəlkələh min u kəməmis ərin mine pətalimis min e nərahiän rəhalah. Kəni mətəkeikei mateh vivi nəmiəgəhiän rəhan məmə noliän tərah min rəha nəhue niftəni otəsoliän məmə in otamikmik lan.

## 2

*Sotehiän nətəmimi nəuvein məmə ilah ilis kətapirəkis nətəmimi nəuvein*

<sup>1</sup> Piak min mine nəuvinik min. Itəmah nəutəhatətə e Iesu Kristo, İərməniğ rəhatah iätəm ilis ağın kəni kətsiai pik in. Tol lanəha, təsəuviriän məmə nəkəuteh iätəmi kəti məmə in ilis, kəni mautil təuvir kəm in; mətəu mauteh iahu iätəmi kəti min mautil tərah kəm in.

<sup>2</sup> Tol mə inu mine. İətəmimi keiu kətiəuva e niməfaki rəhatəmah. Kəti tatuvən e napən təuvir min u nəhmtilah tiəkis, mine nəuanati min kəmol e aian u kol tətoraip-oraip. Kəni suah kəti min tatuvən e napən tərah min əmə.

<sup>3</sup> Təsəuviriän məmə nəkotəfən nisiaiän kəm iätəmimi iätəm tatuvən e napən təuvir min, motəni=pən məmə, “Va, məharəg u ikin təuvir ikin.” Mətəu iätəm tatuvən e napən tərah min, nəkotəni=pən kəm in məmə, “Əhtul=pən əpəha,” uə “Əharəg əmə e niftəni.”

<sup>4</sup> Nian nautol noliän tol min lanəha, nauteh nətəmimi nəuvein məmə ilah ilis tapirəkis nətəmimi nəuvein min, kəni nəutakil nətəmimi e rəhatəmah nətəligiän tərah.

<sup>5</sup> Piak min mine nœuvnik min iætəm iækolkeikei pik. Otætəlig-to. Uhgın tæmitəpin rækis nanrah min rəha nəhue niftəni mæmə rəhalah nəhatətəiən e Krīsto otepət. Kəni tæmitəpin min ilah mæmə okotos Narməniġiən Rəha Uhgın iætəm tæməni rækis mæmə rəha nətəmimi nətəm kotalkeikei in.

<sup>6</sup> Mətəu itəmah nəmotəh iahu nanrah min. ? Mətəu nətəmimi pəh min u kautol nahməiən kəm təmah, kəni mautiuvipən itəmah e kot? ?Nətəmi rəhalah nautə tepət, uə kəpə? Əuəh, ilah kəha.

<sup>7</sup> Kəni nətəmimi min u kəutəghati rah e nərgin u ilis, nərgi Iesu iætəm rəhan u itəmah.

<sup>8</sup> Lou rəha Kig iætəm tətətig e Nauəuə Rəha Uhgın tətəni mæmə, “Olkeikei ik kəti təhmen əmə mæmə nəkolkeikei aru ik.” Nəmə nəutətəupən pəhriən nəghatiən u, nautol nolien əhruahru.

<sup>9</sup> Mətəu təfagə tərah kəti tol lanu, nəmə nauteh nətəmimi nəuvein mæmə ilah ilis tapirəkis nətəmimi nəuvein min. Kəni nəghatiən rəha Lou tətəni mæmə nətəmimi kautol lanəha, ilah nətəmi rəha natgəhliən Lou.

<sup>10</sup> Tol lanəha mətəu-inu, nəmə iætəmimi kəti tətətgəhli nəghatiən kətiəh əmə rəha Lou, uə nəmə in tətətgəhli nəghatiən min rəfin aġin rəha Lou, kəni e nəhmti Uhgın, in iol təfagə,

<sup>11</sup> mətəu-inu, Uhgın u iætəm tətəni mæmə, “Sakləhiən e pətan,” in Uhgın kətiəh əmə iætəm tətəni mæmə, “Sohamuiən itəmi.” Kəni nəmə nəsotakləhiən e nipətan, mətəu nəmotohamu nətəmimi, itəmah nətəmimi nətəm nəmotətgəhli Lou.

<sup>12</sup> Nəghatiən mine nolian rəhatəmah otəkeikei mətəu=pən lou iətəm təmitis itəmah. Motol nolian rəha nətəmimi nətəm kotəhrun məmə Uhgın otakil ilah e lou əha.

<sup>13</sup> Otol lanəha mətəu-inu nəmə itəmah nəsosəkəhruiniən nətəmimi, kəni Uhgın otəsəkəhruiniən itəmah nian in otakil nətəmimi. Mətəu nəmə itəmah nəutasəkəhruin nətəmimi, kəni Uhgın otasəkəhruin itəmah, kəni məni=pinə məmə onəsotosiən nalpiniən e nian in otələhu=pən nəghatiən rəha nalpiniən kəm nətəmimi.

*Nəhatətəiən mine uək təuvir min*

<sup>14</sup> Piak min mine nəuvirik min. Nəmə iətəmi kəti tətəni məmə tətəhatətə e Iesu Kristo, mətəu in təsolian uək təuvir min, kəni rəhan nəhatətəiən tol lanəha, ko təsosmiəgəhiən iətəmi kəha.

<sup>15</sup> Tol mə inu mine. Piatah kəti uə nəuviritah kəti, rəhan napən tikə, kəni nigın nauəniən təsəhmenian.

<sup>16</sup> Itəmah kəti tətəni=pən kəm in məmə, “Atuvən, pəh Uhgın otasiru lam, kəni onəsətəpuian, onəkauən vivi.” ? Mətəu nəmə in təsolian nati kəti məmə otasiru lan, in təmol nati təuvir nak?

<sup>17</sup> E nolian əha inəha, nəmə iətəmi kəti tatos nəhatətəiən pişin əmə, mətəu təsolian uək təuvir kəti titəu=pən, kəni rəhan nəhatətəiən təmimis, nıpətin tikə.

<sup>18</sup> Mətəu nəmə təhro iətəmi kəti otəni məmə, “Nətəmimi nəuvein kautos nəhatətəiən, kəni nətəmimi nəuvein kautol uək təuvir min.”

Mətəu iətəni kəm ik lanu lan məmə, “Nəmə iəsehian rəham uək təuvir min, kəni iəsəhruniən nəmə rəham nəhatətəiən in nıpəhriəniən, uə



kəpə. Mətəu nian onəkeruh uək təuvir mīn rəhak, kəni tətəgətun məmə nəhatətəiən rəhak in nīpəhriənīən.”

19 Nətəni məmə nəhatətəiən rəham in nīpəhriənīən mətəu-inu nətəni nīpəhriənīən e nəghatiən u məmə, “Uhgīn kətiəh əmə.” !Təuvir ohnik! Mətəu nati əpnapīn iərmīs mīn, ilah mīn kəutəni nīpəhriənīən e nəghatiən əha, mətəu ilah kəutərəmrumīn mətəgīn pīk mətəu-inu kotəhrun məmə Uhgīn otol nalpīniən kəm lah.

20 !Ik rəhm-kapə tikə! Iətəmimi iətəm tətəhatətə, mətəu təsolīən uək təuvir mīn, rəhan nəhatətəiən in nīpətīn tikə. Pəh iəkəgətun ik e nati kəti iətəm otəni kəm ik məmə inu nīpəhriənīən.

21 Nīkim otəhti tīpītah u Epraham. Uhgīn təmeruh məmə in təhruahru e nəhmtīn e uək iətəm təmol, mətəu-inu təmos nətīn u Aisək, muvən mələhu-pəri e olta.

22 Kəni rəhan nəhatətəiən mīne rəhan uək mīn katuol nati kətiəh əmə, kəni rəhan nəhatətəiən təməuə e nəuan, inu rəhan uək mīn.

23 Kəni nəghatiən u rəha Nauəuə Rəha Uhgīn təmuva mol nīpəhriənīən, tətəni məmə, “Epraham təməhatətə e Uhgīn, kəni Uhgīn təməni məmə Epraham in təhruahru e nəhmtīn o nəhatətəiən əha.” Kəni kətəni məmə niəli rəha Uhgīn.

24 Kəni rəueiu nəkəhrun nehīən məmə, nəhatətəiən pīsīn əmə təsəhmenīən məmə otol nətəmimi kotəhruahru e nəhmti Uhgīn, mətəu nətəmimi kotəkeikei motol mīn nolīən təuvir

mìn, inəha noliən təuvir mìn iətəm tatsipən e nəhatətəiən pəhriən.\*

<sup>25</sup> Kəni e noliən əha inəha, Uhgìn təmeruh məmə Rehap u, pətan rəha suaru, in təmuva məhruahru e nəhmti Uhgìn o uək iətəm təmöl, Iətəmimi mil keiu rəha Isrel kəmian oneuən əpəha Jeriko məmə oteruh vivi taun əha. Kəni Rehap u, təmateh vivi ilau, kəni mahli=pən ilau e suaru pisin kiatəlig mətian.

<sup>26</sup> Nipəti iətəmimi, nəmə nəmiəgəhiən tikə lan, təmimis. Kəni təhmen əmə, kitah kəti iətəm tatos nəhatətəiən, mətəu təsoliən uək təuvir mìn, rəhan nəhatətəiən təmimis.

### 3

#### *Namitəmi mine rəhan uək*

<sup>1</sup> Piak mìn mine nəuvinik mìn. Təsəuvirən məmə itəmah tepət nəkəhuva nəgətun mìn rəha niməfaki, mətəu-inu nəkotəhrun məmə Uhgìn in oteruh vivi kəni makil nəmiəgəhiən rəhatəmah nəgətun mìn, tapirəkis məmə oteruh vivi kəni makil nəmiəgəhiən rəha nətəmimi əpnəpìn.

<sup>2</sup> Nipəhriənən, kitah rəfin kəutəmei e nəmiəgəhiən rəhatah nian tepət. Mətəu nəmə iətəmi kəti təsəmeiən e rəhan nəghatən, nati u tətəgətun məmə in iətəmimi tiniməhtə, kəni nətəligiən rəhan təhrun neh viviən rəhan mìn noliən mìn rəfin.

<sup>3</sup> Tol məmə nati mìn u mine. Kətətu=pən pit e nohli hos məmə otol nəuia iətəmimi, kətealelin rəhn-kapə, kəni tətəuhlin nipətìn rəfin.

---

\* **2:24** Noliən təuvir mìn iətəm kəutsipən e nəhatətəiən pəhriən rəha suah kəti tətəgətun məmə rəhan nəhatətəiən in nipəhriənən.

**2:25** Jos 2; Hip 11:31

<sup>4</sup> Kəni negəu, in iahgin, kəni nīmətagi asoli tətərag lan, mətəu stiə in nati əkəku kəti iətəm nian kaptin tətalelin, kəni nīpəti negəu asoli rəfin tatuvən=pən əha kaptin tolkeikei məmə okian=pən ikin.

<sup>5</sup> E noliən əha inəha, namitəmi in nati kəti təkəku, mətəu təhrun niuvi=paiən nati asoli min. Nīkitəmah təhti-to, nəmtahlī nīgəm əkəku kəti təhrun nuəuiən mol nəmegəm asoli lan mus nati.

<sup>6</sup> Kəni nīpəhriənīən, namitəmi in təhmen e nīgəm. Namitəmi in nəuəli nīpəti iətəmimi iətəm nərahīən min rəfin rəha nəhue niftəni u kotəriauəh vivi lan. Kəni nərahīən min rəhan kəutəəkīn nəmiəgəhīən rəfin rəhatah. Kəni Setən əmə tətahlī=pən nīgəm e namitəmi. Kəni namitəmi tətahlī=pən nīgəm tərah e suaru rəfin e nəmiəgəhīən rəhatah.

<sup>7</sup> Nətəmimi kotəhrun noliən nati rarpin min məmə okəhuva motəpəou, u natimiəgəh min, mine mənig min, mine natimnati min u kəutəlkəu, mine natimnati min kəutan ləuantəhi. Nətəmimi kəmotol ilah kotəpəou.

<sup>8</sup> Mətəu iətəmi təruru noliən namitəmi təpəou. In nati rarpin tatol uaiəl, məriauəh e nərahīən mine nakonəiən rəha nīmisiən.

<sup>9</sup> E namitah, kəutəni-vivi Iərmənig Tatə Uhgīn rəhatah, kəni e namitah kəutəni rah nətəmimi lan iətəm Uhgīn təmol ilah kotol məmə in mine.

<sup>10</sup> Nohlitəmi kətiəh əmə tətəni pətīgəm nəni-viviən mine nəni rahīən. Piak min mine nəuvinik min. Pəh okəsoliən min lanəha.

<sup>11</sup> Nəhu təuvir mine nəhu arfu, ko kəsiasipənīən e nəhmti nəhu kətiəh.

12 Piak min mine năuvinik min. ?Nigi u fik otăuă e năua olif? ?Kăni nilăuis u krep otăuă e năua fik? ! Kăpă! Kăni năhmti năhu arfu tăsăfaiăn năhu tăuvir.

*Neinatigiăn tăuvir iătăm tatsipăn o Uhgîn*

13 ?Iătămimi kăti əha ikîn e nălugîn e tămah iătăm nikin tăhti mămă in teinatig vivi kăni măhrun nati nak iătăm Uhgîn tolkeikei? Tăuvir. Kăni pəh in otol uək tăuvir min e noliăn iătăm tatsipăn e neinatigiăn, inăha noliăn rəha iătămimi iătăm rəhan nătəligiăn lăhtăni. Kăni noliăn əhruahru rəhan otăgătun neinatigiăn mine năhruniăn rəhan.

14 Mătəu nămə nikitămah tăhti mămă nəkoteinatig, mătəu nikitămah təriauəh e netetiăn, kăni năutătəlig aru əmə e tămah o năfəriăn itămah, tol lanəha, năuteiuă aru əmə e tămah. Sotăghati əfəri pikiăn o neinatigiăn eiue rəhatămah min, mătəu-inu səniamă noliăn u rəha iătămimi u teinatig.

15 Neinatigiăn tol lanəha tăsisiפəniăn e negəu e neai, mătəu rəha năhue niftăni əmə u, mine nătəligiăn rəha iătămimi, mine rəha Setən.

16 Tol lanəha mătəu-inu nian nătămimi kautetet motolkeikei mămă kautəfəri aru ilah, kăni nătămimi kăutohtəu=פən əmə rəhalah aru nătəligiăn mautol nərəhiăn, kăni noliăn tərəh rəfin kohiet pətigəm.

17 Mătəu iătămimi iătăm tatos neinatigiăn iătăm tatsipăn e negəu e neai, rəhan noliăn tol lanu lan. Nati aupən, rəhan nămiəgəhiăn in təhruahru vivi, kăni in tolkeikei pik nămălinuiăn, kăni in iătămi mătig, in tatisiai nătəligiăn rəha nătămimi pişin pişin min, kăni in təriauəh e nasəkəhruiăn, kăni matăuă e năuan tepət e nămiəgəhiăn rəhan, in tateh

nətəmimi məmə kotəhmen-əhmen əmə, kəni nian tətəni nati kəti mə otol, matol əmə.

<sup>18</sup> Nətəmimi rəha nənian nəməlinuian, kotəhmen=pən e nətəmimi nətəm kəmotərfei nikitə nati e nasumiən, kəni tateviə mətəuə e nəuan. Nəmə kotol natimnati mīn əha motasiru e nətəmimi o nələhuiən nəməlinuian, kəni ilah okoteruh nəuan məmə in nəhruahruian.

## 4

*Nolian rəha nuvaiən iuəkīr o nəhue niftəni, uə Uhgīn*

<sup>1</sup> ? Nak u nəukətə nəməuiən mīne norgəhuiən rəhatəmah? Natimnati mīn əha kəutəhuva mətəu-inu itəmah nəkotolkeikei nətəuiən təuvīr e nīpətītəmah, kəni nətəligiən mīn əha rəha nətəuiən təuvīr, ilah kəutəluagin e nikitəmah kətīəh kətīəh məmə okəhuva nətəmi asoli mīn e nəmiəgəhiən rəhatəmah.

<sup>2</sup> Nikitəmah tatuvən o natimnati rəha iətə-pisīn, mətəu nəsotosiən, kəni nautorgəhu məutəməu ohni. Nautolkeikei natimnati nəuvein, mətəu nəsotosiən. Kəni mətə onəkohamu nətəmimi ohni. Nəsotosiən natimnati mətəu-inu nəsotətapuəhiən lan o Uhgīn.

<sup>3</sup> Kəni nian nəkotətapuəh lan, mətəu nəsotosiən, mətəu-inu nəmotətapuəh lan e nətəligiən tərəh məmə otol itəmah aru əmə nəkotətəu təuvīr lan.

<sup>4</sup> Itəmah nəmotəpəh Uhgīn kəni mautohtəu=pən natimnati rəha nəhue niftəni, təhmen e pətan iətəm təsisiəiən rəhan iərman, məpəh kəni mətītəu=pən əpnəpīn əmə nəman. Nəkotəhrun uə kəpə məmə, iətəmimi iətəm tolkeikei pik natimnati

rəha nəhue niftəni, in tətəməki e Uhgın. Kəni iətəmimi kəti iətəm tatitəpın məmə otolkeikei natimnati rəha nəhue niftəni, in tətəva məmə in tikimır rəha Uhgın.

<sup>5</sup> Kəni nəghatiən u rəha Nauəuə Rəha Uhgın səniəmə nəghatiən əpnapın əmə. Tətəni məmə, “Uhgın tolkeikei pık məmə nikitah iətəm in təməfa kəm tah, otolkeikei pık in matuvən əmə ohni.”

<sup>6</sup> Mətəu Uhgın tətəfa əuau rəhan nəuviriən tətəva kəm tah məmə otasiru e tah. Kəni tol lanəha, Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Uhgın tətəhtipəsığ e nətəmimi mın u kəutəfəri, mətəu tətəfən rəhan nəuviriən kəm nətəmimi mın u kautosiahu rəhalah nətəligiən.”

<sup>7</sup> Kəni tol lanəha, otosiahu itəmah kəni mautol nəuia Uhgın. Otəhtul əskasık nian Setən tətəva mətəfən-əfən kəm təmah, kəni in otaiu muvən isəu o təmah.

<sup>8</sup> Əhuvən iuəkır o Uhgın, kəni in otəva iuəkır o təmah. Itəmah u nol təfagə tərəh, otafəl nəhlmıtəmah. Kəni itəmah u rəhatəmah nəhtuliən keiu, otol nikitəmah tuva kətiəh məhruahru.

<sup>9</sup> Təuvır məmə nikitəmah otahmə məpəou, kəni nəkotasək əfəməh o rəhatəmah təfagə tərəh. Otəuhlin rəhatəmah naləhiən otəva nasəkiən, kəni rəhatəmah nagıəniən otəva misiu.

<sup>10</sup> Otosiahu rəhatəmah nətəligiən tuvən kəm İərməniğ, kəni in otəfəri itəmah.

<sup>11</sup> Piak mın mine nəuvinik mın. Sotəni rahıən itəmah mın. Nəmə iətəmi kəti tətəghati rah e pian kəti, uə in tətələhu nəghatiən kəti məmə in təmöl

**4:4** Rom 8:7; 1Jon 2:15    **4:6** Prov 3:34; 1Pitə 5:5    **4:7** Efəs 6:12

**4:8** Aes 1:16; Sek 1:3; Mal 3:7    **4:10** Job 5:11; 1Pitə 5:6

təfagə tərəh kəti,\* kəni iətəmi kəha, in tətəni rah lou† mətələhu nəghatien məmə lou təsəhmenien məmə otol rəhan uək, uə lou in nati əpnapin əmə. Kəni nian nəkotələhu=pən lou məmə in təsəhmenien, itəmah nəsohtəu-pəniən lou, mətəu nəmotəri motəharəg-pəri e lou, kəni məsotatig ahgəliən lou.

<sup>12</sup> Uhgın əmə in təməfa lou, kəni in əmə tətakil nətəmimi mətələhu nəghatien lan. Kəni in təhrun nosmiəgəhiən, kəni məhrun nərəkiniən. ?Mətəu itəmah, nikitəmah təhti məmə itəmah Uhgın min, məmə nəkotakil təfagə tərəh min rəha piatəmah min motəni pətigəm nalpiniən rəhalah? !Kəpə!

### *Nəghatien əfəri*

<sup>13</sup> Otətəlig-to, itəmah nətəmimi nəutəni məmə, “Rəueiu uə olauig, kəhuvən itaun u uə taun əha, motatig o nu kəti, motol bisnis ikin, kəni motol məni.”

<sup>14</sup> ? Nəkotəhra motəhrun məmə nak otuva olauig? ?Nəmiəgəhiən rəhatəmah in nak? Itəmah nəkotəhmen e nahnigəm iətəm otəmanikə min.

<sup>15</sup> Mətəu nəghatien iətəm təhruahru məmə onəkotəni in tol lanu, nəkotəkeikei motəni məmə, “Nəmə in nəuia İərməniğ pəhriən, kəni iəkotatig

---

\* **4:11** Nəghatien u rəha Jemis nipətin təsəniən məmə kitah okəsotəgətuniən təfagə tərəh rəha nətəmimi. Nəghatien min tepət e Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə kitah kotəkeikei motəgətun təfagə tərəh rəha nətəmimi məmə okohiet rəkis lan. Mətəu kotəkeikei motol e nətəliəniən təuvir. Kəl 6:1; Luk 17:3; 2Tim 3:16; Jem 5:20; Kəl 5:21; 1Təs 5:14; 2Təs 3:15; Tait 3:10. † **4:11** “lou” e fes u tətəghati e “lou rəha nolkeikeiən.” Eruh e Jemis 2:8. **4:12** Rom 2:1; 14:4 **4:14** Sam 39:5,11; Prov 27:1

kəni motol natimnati mīn u, uə natimnati mīn əha.”

<sup>16</sup> Mətəu rəueiu, nətagət əfəri məutəfəri pik itəmah. Kəni nəghatiən mīn əha iətəm nautəni, ilah rəfin kotərah.

<sup>17</sup> Tol lanəha, in təfagə tərah kəti nəmə iətəmimi təhrun nati kəti təuvir iətəm təkeikei mol, mətəu təsolian.

## 5

*Nəghatiən tətuvən o nətəmimi rəhalah nautə tepət*

<sup>1</sup> Itəmah nətəm rəhatəmah nautə tepət. Otətəlig-to e nəghatiən u. Təuvir məmə nəkotətəu tərah motasək əfəmäh o nərahian iətəm tətuvə o təmah.

<sup>2</sup> Rəhatəmah nautə tinəmnəmit rəkis, kəni uvni mīn kinəutoarehre rəhatəmah napən.

<sup>3</sup> Namrəian tatus rəhatəmah aien u kol tətoraip-oraip, mine silfə. Kəni namrəian in otəni pətigəm nolian tərah mīn rəhatəmah kəni motus nipətītəmah təhmen e nigəm. Nian rəha naunun nian tətuvə iuəkir, mətəu itəmah nəmotoriarun rəhatəmah nautə mīn.

<sup>4</sup> ! Otətəlig-to e nati u! Rəhatəmah noluek mīn kəmotəulək e rəhatəmah nasumian mīn, mətəu nəməsotətəouiən e məni nəuvetin rəhalah. Kəni nətəouiən iətəm nəməsotəfəniən kəm lah, kəutəni pətigəm rəhatəmah nolian tərah mīn. Iərməniḡ Əsanən Pik Agin, tinatətəu nasəkian rəha noluek mīn rəhatəmah.

<sup>5</sup> E nəhue niftəni u, itəmah nəmotatig e natigian iətəm timətig əmə, nəmotol nikitəmah tagian o rəhatəmah nautə e nian iətəm otəsuvəhian Uhgīn



otakil rəhatəmah noliən mīn. Itəmah nəkotəhmen e nati miəgəh mīn iətəm kətaugīn ilah, kəni kotasisi o nian rəha nuhiən ilah.

<sup>6</sup> Nəmotiuvi pətiḡəm nətəmimi nətəm kotəhruahru e kot, kəni motakil ilah motəni nalpīniən rəhalah, kəni mautohamu ilah, kəni ilah kəməsotoliən nati kəti məmə okotəniəhu itəmah.

*Nətəliḡiən əfəməh  
e nian rəha nərəhiən*

<sup>7</sup> Piak mīn mīne nəuvīnik mīn. Otol məmə rəhatəmah nətəliḡiən otəfəməh nian nəutəhtahnin Iərmənīḡ otitəliḡ=pa mīn. Nīkitəmah tətəhti noliən rəha iətəmi kəti rəha nasumiən. Tətəhtahnin nian əhruahru rəha nətəiən nīmai, kəni mətəhtahnin nian rəha nərfeiən, kəni mos rəhan nətəliḡiən təfəməh nian mətəhtahnin mətəuarus=pən timəhtə, kəni matəulək e rəhan nauəniən təuvir agin.

<sup>8</sup> E noliən əha təhmen əmə, itəmah mīn, otol məmə rəhatəmah nətəliḡiən otəfəməh, kəni motəhtul əskasik, mətəu-inu otəsuvəhiən Iərmənīḡ otitəliḡ=pa mīn.

<sup>9</sup> Piak mīn mīne nəuvīnik mīn. Sotəḡhati-əḡhatiən uə nəni rahiən itəmah mīn məmə nīkitəmah təsəḡiəniən o natimnati mīn nəuvein. Nəmə nautol lanu lan, Uḡīn otakil nəḡhatiən o rəhatəmah noliən tərah mīn. !Rəueiu əha in tətəhtul maru, kəni otəsuvəhiən tuva mol!

<sup>10</sup> Piak mīn mīne nəuvīnik mīn. Nīkitəmah tətəhti-to iəni mīn aupən nətəm kəməutəni pətiḡəm nəḡhatiən mīn e nəḡḡi Iərmənīḡ. Rəhalah nəmiəḡəhiən tətəḡətun itah məmə rəhatah

nətəligiən otəkeikei məfəmäh e nian nərəhiən tətuvā.

<sup>11</sup> Kəni nəkotəhrun inu, kətəni məmə nətəmimi nətəm kəutəhtul iəkis e nian nərəhiən tətuvā, ilah kəutatig e nəuviriən pəhriən. Nəmotətəu nanusiən rəha Job məmə təməhtul əskasik e nian iəkis mīn, kəni motəhrun nəlpəkəuiən təuvir rəha İərmənig o Job, kəni uərisig e nian tepət rəha nərəhiən, İərmənig təmol təuvir ağın kəm in. Kəni tol lanəha, sotaluiən məmə niki İərmənig təməri məriauəh e nasəkəhruiən itah, kəni nikin tepət o tah.

<sup>12</sup> Piak mīn mīne nəuvinik mīn. Nati u in nati keikei, məmə nəsotosiən nonauvil. Sotosiən nonauvil e negəu e neai, uə nəhue niftəni, uə nati kəti mīn. Nian rəfin, otəni əmə nipəhriən. Nian itəmah kəti otəni məmə, “Əuəh,” kəni rəhan nəghatiən otəkeikei mol nipəhriən. Kəni nian itəmah kəti otəni məmə, “Kəpə,” kəni rəhan nəghatiən otəkeikei mol nipəhriən. Nəmə iətəmi kəti təsoliən lanəha, kəni Uhgīn otələhu=pən nəghatiən rəha nəlpiniən kəm in.

### *Nəfakiən iətəm nəuan əha ikīn*

<sup>13</sup> Nəmə itəmah kəti tətətig e nərəhiən, təuvir məmə otəghati kəm Uhgīn e nəfakiən. Nəmə itəmah kəti nikin tagiən, təuvir məmə otəni nəpuən mīn rəha nəni-viviən.

<sup>14</sup> Nəmə iətəmi kəti tatimīs, təuvir məmə otəuīn e eldə mīn rəha nıməfaki məmə okəhuva motəfaki lan, kəni motol=pən oiel e nərgi İərmənig.

<sup>15</sup> Kəni nian ilah kəutəhatətə məmə Uhgīn otol vivi iətəmi əha, kəni motəfaki lan, rəhalah nəfakiən

**5:11** Eks 34:6; Job 1:21-22; 2:10; Sam 103:8

**5:12** Mat 5:34-37

**5:14** Mak 6:13

in suaru mēmə lərmənig otol mēmə iətəm tatimis otətəu təuvir mīn. Kəni nēmə in təmol təfagə tərāh kəti iətəm tatiuvi=pa nīmisiən, kəni Uhgīn otafəl rəhan təfagə tərāh.

<sup>16</sup> Tol lanəha, təuvir mēmə nəkotəni pətīgəm rəhatəmāh noliən tərāh mīn kəm təmāh mīn, kəni motəfaki o təmāh mīn pəh motəmiəgəh. Iətəmimi kəti iətəm təhrūahru, rəhan nəfakiən in təsənən, kəni təuə e nəuan.

<sup>17</sup> Inu təhmen e Elaijə u aupən. In iətəmimi kəti təhmen əmə e tah. Kəni in təməfaki pik mēmə otəsəfuviən, kəni nuhuən təməsəfuviən mos nu kisil mine məuiğ sikis.

<sup>18</sup> Kəni təməfaki mīn, kəni Uhgīn təmāhli=pa nuhuən tuva mīn, kəni nasumiən rəfin, nauəniən təmatig mīn e lah.

*Iuvipa mīn nətəmimi kəmāhuvən isəu  
e rəhalah nəhatətəiən*

<sup>19</sup> Piak mīn mine nəuvinik mīn. Nēmə itəmāh kəti tatekəu mətəpəh suaru rəha nīpəhriənīən, kəni nēmə iətəmi kəti mīn tatiuvi=pa mīn,

<sup>20</sup> təuvir mēmə nəkotəhrun nati u mēmə, iətəmimi u iətəm otol iol təfagə otitəlig=pa mīn e suaru rəha nīpəhriənīən, in otosmiəgəh iol təfagə u e nīmisiən, kəni tol suaru mēmə Uhgīn otafəl rəkis təfagə tərāh mīn tepət rəha iətəmi kəha.

---

**5:15** Mat 17:18-20    **5:17** 1King 17:1; 18:1    **5:18** 1King 18:42-45

**5:19** Kəl 6:1

**Nauəuə Asim Rəha Uhg̃in Nəmtət̃iən Vi**  
**The New Testament in the Whitesands language of**  
**Tanna Island, Vanuatu**  
**Niutesteman long Nərak, lanwis blong Whitesands**  
**Tanna, Vanuatu**

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Whitesands

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

913a182a-255f-5344-b6b0-0294ba221e87